

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 80-ԱՄՅԱԿԻ ՑԵՐԵԿՈՒՅԹԸ ՍՈՐԲՈՆԻ ՄԵՋ

Կիրակի, մեծի օրվարի 26-ին, Սորբոնի մեծ ամփոփարտոնի մեջ տեղի ունեցավ Ֆրանսիայի Մշակութային Միության ցերեկովթը, նվիրված հայ մեծ երաժշտագետ Կոմիտաս վարդապետի ծննդյան 80-ամյա տարեդարձին:

Հայ ժողովրդական երգի այս մեծ վարդապետի ծննդյան 80-ամյակը տոնելու ձեռնարկեցությունը Հայաստանի մեջ սկսվել է և գովելի է Փարիզի հայ պաղովթը, որ շուտացավ իր բաժին հարգանքը բերելու մեծ Կոմիտասի հիշատակին, մանավանդ որ անոր կյանքը, ինչպես իր լավ, նույնպես և իր վատ օրերուն, շատ հիշատակներով կապված է այս քաղաքին հետ:

Բանախոսություններով և հուշերով, հան-

դես եկող ազգայիններ հետաքրքիր դրվագներ պատմեցին մեծ երաժշտագետի կյանքին և պատշաճ ձևով արժեքավորեցին անոր դերը հայ երաժշտության պատմության մեջ:

Գեղարվեստական բաժնեն վերջ, խոսք առավ Արտավազդ Սրբազան և դրվատեց մեծ Կոմիտասի անմահ երաժշտությունը, նշելով որ՝ «Կոմիտասի երգած արորի և մահկալի դերը կկատարին այսօր Հայաստանի մեջ տրակտորը և անոր մեքենավարը, որոնք կերգեն թե՛ Կոմիտասի երգերը և թե՛ Հայրենիքի նոր ստեղծագործներուն հորինած երգերը»:

(Քաղված Փարիզի «Ազատ խոսք» թերթի 1950 թվի մարտի 1-ի համարից):

ԴՈԿՏՈՐ ԱՍԱՏՈՒՐ ԱԼԹՈՒՆՅԱՆԻ ՄԱՆԸ

96 տարեկան հասակին, 1950 հունվար 4-ին, Հալեպի մեջ ի Տեր հանգյալ միշտագային համբավի տեր «վիրաբույժ հսկան» դուկտ. Ասատուր Ալթունյան:

Համանուն հիվանդանոցին հիմնադիր դուկտ. Ալթունյան ծանոթ էր Մերձավոր Արևելքի բոլոր ժողովուրդներուն:

Հանգուցյալ բժիշկը կատարած էր ավելի քան 20,000 գործողություն, փրկելով կյանքը հազարավոր անհույս հիվանդներու:

«Ալթունյան հիվանդանոց և Հալեպ» տարիների ի վեր կարծես հոմանիշ դարձած են:

Հալեպի Ազիզիե փարթամ թաղին մեկ մասը գրավված է Ալթունյան հաստատություններով — հիվանդանոց, դեղարան, բնակարան, մոտը ժողովարան, որուն շինության բերած էր իր կարևոր մասնակցությունը:

Հալեպի բարեխնամ կառավարությունը ի պատիվ իրեն, Ազիզիե թաղին մեկ պողոտային անունը դրած է «Ալթունյան պողոտա»:

Հանգուցյալ դուկտ. Ալթունյան իր կապը կտրած չէր հայութենեն, կամասակցեր հանդիսությանց, բարեսիրական ձեռնարկներու, հայկական հավաքովիներու, կբանախոսեր հայերեն: Սյուրիո և Լիբանանի հայության անունով մասնակցած էր Փարիզի Ազգային Պատվիրակությանց...

Շուր թեթև գաքու թարմ շիրմիդ վրա, հայ անվանի բժիշկ:

Մաշթոց քահանա Ոսկերիյան

(«Ճրաբեր», 23 փետրվարի 1950 թ.)

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Խաղաղ կյանքը բնածին քաղձանք մը եղած է մարդ էակին համար քոլոր ժամանակներու ընթացքին: Այդ քաղձալի, խաղաղ և բնականոն կյանքի փառագարտը, անհատական կամ զանազան ժողովուրդների, ծնունդ առած և գործադրված է անհատի կամ անհատներու ընդառաջ ձևերիցներուն: Համապատասխան: Հարձակման անթակա կողմերը իրենց կարգին, ինքնապաշտպանության արմատական կոփ մղած են, պ-

նոնք ևս, իրենց կարիքներուն համար, սա-կայն արդարության, իրավունքի և բարոյական ըմբռնումներու սկզբունք-կանոններու վրա հենված:

Բոլոր ժամանակներու պատերազմները, մարդկային պատմության դարձացման զուգընթաց, զարգացած ընդառաջ հոգեբանության տեր բազմերանդ դասակարգերու շահահիմտ ձեռնարկները եղած են: Քսաներորդ դարու երկու համաշխարհային պատերազմ-

ները, ազգի և հայրենիքի անոնով մղված դասակարգի մը ընշաքաղցության հազուրդ տալու նպատակով տեղի ունեցան, և անոնց լիքավորությունները, ի գին բազմամիլիոն կյանքերու կորուստին և անասելի կործանումներուն, ծնունդ տվին ընկերային արդար մեթոդներու հաղթանակովը հառաջացած, արդու խաղաղ և արդար ապրելու բնածին աղձանքի զորացած բարոյականության:

Այսօր, այդ զորացած բարոյականությունը յուրացուցած բազմամիլիոն մասսաները, տարբեր լեզուներով և գույներով, կցցվին պատերազմի հրձիգներուն դեմ՝ կանխելու համար ատելության և կործանումի մրրիկը: Եկեղեցին, հավատարիմ նազրույրեցի մարտասիրական սկզբունքներուն, պետք չէր անտարբեր մնար, իր հոտին և քարոզած արդապետության պաշտպանության համար: Այսպես չի պատահիր դժբախտաբար ակայն, Քրիստոսի սլարդապետությունը քաղաքացիական պատերազմի և խաղաղության միջև տեղի ունեցող վտանգը:

Հայ ժողովուրդի ազգային եկեղեցին, իր աշխատակցին Պատրիարք-Կաթողիկոսի գլխավորությամբ, նորին Սրբության պաշտոնատեղի և կորովի հայտարարությամբ, իր դիրքը ճշդած է պատերազմի հրձիգներուն դեմ, անուն արդարության, իր դավանած սկզբունքներու և իր հոտի պաշտպանության:

«Այսօր, երբ դեռ լիովին չեն բուժվել պատերազմի հասցրած վերքերը ու նոր պատերազմի սպառնալիքը կանխել է մարդկության գլխին, Հայ եկեղեցին չի կարող չբարձրացնել իր բողոքի ձայնը, և չի վարող բարձրաձայն հայտարարել որ ինքը, իր հավատացյալ հոտով հանդերձ, կողմնակից ու պաշտպան է հանդիսանում խաղաղության և դեմ՝ պատերազմին»:

Նալ Հայ եկեղեցին իմաստուն Հայրապետը, կհիմնավորե իր դիրքը, քրիստոնեական և այլ կրոններու դավանանքի վրա, հայտարարելով:—

«Մենք այսօր իրավունք չունենք լռելու, այլ պարտավոր ենք հանդես գալու ուժգնապես բողոքելու պատերազմի դեմ, որը հակասում է համարյա ամբողջ մարդկության դավանած կրոնների սիրո և եղբայրության գաղափարին, մարդկության դավանած բարոյական սկզբունքներին ու շահերին»:

Իցիվ թե բոլոր եկեղեցիներն ու անոնց պետերը հանդուգն ձայն բարձրացնեն և իրենց հավատացյալ հոտը առաջնորդեն խաղաղության և եղբայրության ուղիներ, խնայելու համար մարդկության նոր պատերազմի գեհներ:

Իր հայրենական աշխարհի և Սփյուռքի մեջ խաղաղության ձգտող ժողովուրդը, հրապարտ է իր ազգային եկեղեցիով և անոր բազմաթիվատակ մեծ առաջնորդով:

(«Հայ Մամուլ», 11 փետրվարի 1950 թ.)

